

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA
O DOPUŠTENOSTI

zahtjeva br. 27897/02
Nevenka HACKBARTH
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 3. studenog 2005. godine u vijeću u sastavu:

g. C. L. ROZAKIS, *predsjednik*,
g. L. Loucaides,
gđa F. TULKENS
g. P. LORENZEN,
gđa N. VAJIĆ,
g. D. Spielmann,
g. S.E. JEBENS, *suci*,
i g. S. NIELSEN, *tajnik Odjela*

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 18. lipnja 2002. godine,
uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje koje je podnijela podnositeljica zahtjeva,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva, gđa Nevenka Hackbarth, hrvatska je državljanica rođena 1936. godine i živi u Rijeci. Tuženu državu zastupale su njene zastupnice, gđa Lidija Lukina-Karajković i nakon nje gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično se stanje predmeta, prema navodima stranaka, može sažeti kako slijedi.

Dana 24. veljače 2000. godine podnositeljica zahtjeva je podnijela prijavu Upravi za inspeksijske poslove Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, Odjelu inspeksijskog nadzora u Rijeci (dalje: "Ministarstvo") da je njen stan u Rijeci često poplavljen iz stana iznad njenog stana, gdje su njeni susjedi M.G. i T.G. "bušili rupe".

Dana 6. ožujka i 17. travnja 2000. godine Ministarstvo je obavilo očevide u stanu podnositeljice zahtjeva i utvrdilo postojanje vlažnih mrlja nepoznatog porijekla.

Dana 23. lipnja 2000. godine Ministarstvo je donijelo rješenje kojim je utvrdilo da su život i zdravlje podnositeljice zahtjeva, zbog čestog plavljenja njenog stana iz susjednog stana, bili u ozbiljnoj opasnosti budući je voda oštetila i električne instalacije. Ministarstvo je naredilo susjedima da poprave odvodne i vodovodne cijevi u svom stanu u roku od pet dana od primitka rješenja, te je naznačilo da će u protivnom platiti novčanu kaznu od 20.000 HRK. Budući se stranke nisu žalile, rješenje je postalo pravomoćno.

Dana 27. kolovoza 2000. godine susjedi su obavijestili Ministarstvo da su izvršili naznačene popravke i time postupili po rješenju.

Dana 23. listopada 2000. godine Ministarstvo je obavilo još jedan očevid i utvrdilo da su plafon i zidovi suhi i da nije bilo tragova vlage. Međutim, istoga je dana podnositeljica zahtjeva obavijestila Ministarstvo da su se mrlje ponovno pojavile.

Dana 30. listopada 2000. godine Ministarstvo je obavilo još jedan očevid tijekom kojega je T.G. obećala pozvati vodoinstalatera da popravi cijevi.

Podnositeljica zahtjeva tvrdi da je 30. i 31. listopada 2000. godine pozvala T.G. da pregleda njen stan i da je T.G. to i učinila. Nadalje tvrdi da je 1. studenoga 2000. godine vodoinstalater nakratko posjetio njen stan bez da je učinio ikakve popravke, i da je M.G. također u četiri navrata posjetio njen stan s vodoinstalaterom.

Dana 15. prosinca 2000. godine podnositeljica zahtjeva telefonirala je Ministarstvu i prigovorila da susjedi nisu učinili ništa da zaustave curenje. Nakon toga datuma nije se ponovno obratila Ministarstvu.

Dana 27. prosinca 2000. godine Ministarstvo je izdalo zaključak o dozvoli izvršenja utvrdivši da je njegovo rješenje od 23. lipnja 2000. godine izvršno i da susjedi nisu postupili po njemu. Stoga je Ministarstvo izreklo susjedima novčanu kaznu u iznosu od 20.000 HRK. Susjedima je ponovno naloženo da poprave cijevi, ili će taj nalog biti izvršen na njihov trošak.

Dana 15. siječnja 2001. godine T.G. je obavijestila Ministarstvo da je nemoguće postupiti po nalogu. Tvrdila je da nije mogla locirati štetu na cijevi budući podnositeljica zahtjeva nije u dva navrata dozvolila ni njoj ni vodoinstalateru ući u stan (8. i 9. siječnja 2001.). Oslanjajući se na iste tvrdnje T.G. je uložila žalbu protiv zaključka o dozvoli izvršenja drugostupanjskom tijelu unutar Ministarstva. Dana 30. srpnja 2002. godine njena je žalba odbijena.

Čini se da zaključak o dozvoli izvršenja nije proveden do danas.

B. Mjerodavno domaće pravo i praksa

1. Ustav

Hrvatski Ustav iz 1990. godine (Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine br. 41/01 (pročišćeni tekst)) jamči, kao temeljna prava, *inter alia*, pravo na pošteno suđenje u razumnome roku (članak 29.), pravo na poštivanje doma (članak 34.) i pravo na vlasništvo (članak 48.).

2. Zakon o upravnim sporovima

Članci 67. – 76. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, br. 53/1991, 9/1992 i 77/1992) propisuju posebni postupak za zaštitu ustavnih prava i sloboda od nezakonite (fizičke) radnje (ili propusta) javnih dužnosnika, ako nije osigurana druga sudska zaštita.

Članak 67. propisuje da se taj postupak pokreće "tužbom za zaštitu zbog nezakonite radnje" pred nadležnim općinskim sudom. Tužba se podnosi protiv javne vlasti kojoj se radnje (ili propust) mogu pripisati (tuženik).

Članak 71. propisuje da sud po "tužbi zbog nezakonite radnje" postupa hitno.

Članak 72. propisuje da će sud bez odgode dostaviti tužbu tuženiku i odrediti rok za odgovor. Međutim, sud može, ovisno o okolnostima, odmah donijeti odluku. Prema sudskoj praksi Vrhovnoga suda (odluka br. GŽ-6/1997-2 od 12. studenog 1997.) sud može donijeti odluku čak i bez održavanja ročišta.

Članak 73. propisuje da će sud odlučiti o osnovanosti tužbenoga zahtjeva presudom. Presudom kojom prihvaća tužbeni zahtjev sud će naložiti tuženiku da prestane daljnje vršenje nezakonite radnje i, prema potrebi, naložiti uspostavu stanja kakvo je bilo prije vršenja nezakonite radnje.

Članak 74. propisuje da stranke protiv prvostupanjske odluke mogu podnijeti žalbu nadležnom županijskom sudu u roku od tri dana nakon dostave. Žalba ne odgađa izvršenje, ali sud može, ako ocijeni da je to potrebno, odlučiti drugačije. Protiv drugostupanjske odluke nije dopuštena revizija. U postupku nakon "tužbe protiv nezakonite radnje" sud će primijeniti, *mutatis mutandis*, odredbe Zakona o parničnom postupku.

Članci 75. i 76. propisuju da ako sud presudi u korist tužitelja, tuženik mora postupiti po presudi u roku od tri dana od dostave. Ako to ne učini, ovrha će se provesti u sudskom ovršnom postupku. Uz to, protiv odgovornog službenika pokrenut će se stegovni postupak zbog teže povrede radne dužnosti, i toj se osobi također može izreći novčana kazna.

U svojoj odluci br. Us-2099/89 od 21. rujna 1989. godine Upravni sud je utvrdio da propuštanje upravnih vlasti provesti svoj vlastiti zaključak o dozvoli izvršenja predstavlja "nezakonitu radnju" u smislu članka 67. Zakon o upravnim sporovima. U svojoj odluci br. GŽ-9/1993 od 6. travnja 1993. godine Vrhovni sud je donio istu odluku.

PRIGOVORI

1. Podnositeljica zahtjeva prigovara na temelju članka 6. stavka 1. i članka 8. Konvencije kao i članka 1. Protokola br. 1. zbog duljine ovršnog postupka.
2. Podnositeljica zahtjeva također prigovara na temelju članka 13. Konvencije da nije imala na raspolaganju djelotvorno pravno sredstvo za ostvarenje svojih prava iz Konvencije.

PRAVO

A. Navodne povrede članka 6. stavka 1. i članka 8. Konvencije te članka 1. Protokola br. 1.

Podnositeljica zahtjeva prigovara da je propuštanje upravnih vlasti da izvrše rješenje kojim je njenim susjedima naloženo popraviti vodovodne cijevi i tako spriječiti daljnje plavljenje njenoga stana povrijedilo njeno pravo na suđenje u razumnome roku, pravo na poštivanje doma i pravo na vlasništvo. Poziva se na članak 6. stavak 1. i članak 8. Konvencije, kao i na članak 1. Protokola br. 1. koji u mjerodavnim dijelovima glase kako slijedi:

Članak 6., stavak 1.

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da .. sud u razumnom roku ispita njegov slučaj."

Članak 8.

"1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih."

Članak 1. Protokola br. 1

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

1. *Tvrđnje stranaka*

Vlada je osporila to stajalište. Pozvala je Sud da prigovor proglasi nedopuštenim iz razloga što podnositeljica nije iscrpila domaća pravna sredstva. Posebice su ustvrdili da podnositeljica nije podnijela "tužbu radi nezakonite radnje". Tvrdeći to pozvali su se na naprijed navedenu sudsku praksu Upravnoga i Vrhovnoga suda.

Podnositeljica smatra da je iscrpila domaća sredstva. Ona tvrdi da je, nakon što je bio donesen zaključak o dozvoli izvršenja, bila dužnost upravnih vlasti izvršiti ga.

2. *Ocjena suda*

Sud ponavlja da je svrha pravila o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava, sadržanog u članku 35. stavku 1. Konvencije, da se Ugovornim strankama pruži mogućnost spriječiti ili ispraviti povrede navedene protiv njih prije nego što te navodne povrede budu podnesene Sudu. To se pravilo temelji na pretpostavci koja se ogleda u članku 13. Konvencije - s kojim je usko srodno - da u odnosu na navodnu povredu postoji na raspolaganju djelotvorno domaće pravno sredstvo (vidi, na primjer, *Kudla v. Poland* [GC], br. 30210/96, stavak 152., ECHR 2000-XI). Jedina pravna sredstva za koja članak 35. traži da budu iscrpljena su ona koja se odnose na navedene povrede te istovremeno da su na raspolaganju i dostatna (vidi, između mnogo drugih izvora, predmet *Mifsud v. Francem(dec.)* [GC] br. 57220/00, stavak 15., ECHR 2002-VIII).

Govoreći o ovome predmetu, Sud prvo primjećuje da, prema člancima 67.-76. Zakona o upravnim sporovima, kako ga tumače Upravni i Vrhovni sud, stranka koja traži izvršenje u upravnom postupku ima pravo podnijeti "tužbu zbog nezakonite radnje" pred sudom, ako upravne vlasti ne izvrše svoj vlastiti zaključak o dozvoli izvršenja. Sud nadalje primjećuje da je podnositeljica zahtjeva imala pravo podnijeti takvu tužbu jer je u vrijeme kad je podnijela svoj zahtjev Sudu 18. lipnja 2002. godine izvršenje u upravnom postupku kojemu prigovara još uvijek bilo u tijeku u Ministarstvu, tj., zaključak o dozvoli izvršenja od 27. prosinca 2000. godine nije bio izvršen.

Glede djelotvornosti pravnoga sredstva, Sud prvo primjećuje da se od suda u postupku po takvoj tužbi traži da postupa hitno. U presudi u korist tužitelja, sud nalaže upravnom tijelu da izvrši zaključak o dozvoli izvršenja u roku od tri dana nakon dostave te presude. Ako upravno tijelo to ne učini, prvotni zaključak o dozvoli izvršenja izvršit će sud, a protiv odgovornog službenika bit će pokrenut postupak za tešku povredu radne dužnosti te mu se može izreći novčana kazna. Slijedi da ovo pravno sredstvo može ubrzati postupak i okončati ga.

Činjenica da sud ne može dosuditi naknadu štete u istome postupku nije odlučna. Sud ponavlja da su pravna sredstva dostupna parničnoj stranci na domaćoj razini za postavljanje prigovora zbog duljine postupka "djelotvorna" u smislu članka 13. Konvencije ako "[sprječavaju] navodnu povredu ili njen nastavak, ili [pružaju] odgovarajuću zadovoljštinu za svaku povredu do koje je već došlo" (vidi naprijed citiran predmet *Kudla v. Poland* [GC], stavak 158.). Članak 13. dakle nudi alternativu: pravno sredstvo je "djelotvorno" ako se može koristiti ili za ubrzanje odluke sudova koji postupaju u predmetu, ili za pružanje odgovarajuće zadovoljštine stranci za odugovlačenja postupka do kojih je već došlo (vidi naprijed citirani predmet *Kudla*, stavak 159.). Po mišljenju Suda, imajući u vidu "usku srodnost" članaka 13. i 35. stavak 1. Konvencije (vidi i naprijed citirani predmet *Kudla*, stavak 152.), isto je nužno točno i glede koncepta "djelotvornog" sredstva u smislu druge odredbe (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Mifsud v. France*, stavak 17.).

Stoga Sud smatra da je "tužba za zaštitu zbog nezakonite radnje" bila podnositeljici zahtjeva dostupna i da ona nije dokazala da bi bila nedostatna ili nedjelotvorna u okolnostima njenoga predmeta.

Slijedi da je ovaj dio zahtjeva nedopušten na temelju članka 35. stavka 1. zbog neiscrpljenja domaćih pravnih sredstava i da ga treba odbiti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

B. Navodna povreda članka 13. Konvencije

Podnositeljica zahtjeva također je prigovorila da nije imala djelotvorno domaće pravno sredstvo na raspolaganju za svoj prigovor na temelju članka 6. stavka 1. i članka 8. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1., kako to traži članak 13. Konvencije koji glasi kako slijedi:

Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.

Vlada je osporila to stajalište.

Sud je već utvrdio da „tužba protiv nezakonite radnje“ predstavlja djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na prigovore podnositeljice zahtjeva na temelju članka 6. stavka 1. i članka 8. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1.

Slijedi da je ovaj prigovor očito neosnovan te treba biti odbijen u skladu s člankom 35. stavcima 3. i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno
proglašava zahtjev nedopuštenim.

Søren NIELSEN
Tajnik

Christos ROZAKIS
Predsjednik